

Rozdział 4

IDENTYFIKACJA ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ ICH SKUTKÓW DLA OBSZARU PARKU, W TYM IDENTYFIKACJA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ DLA ZACHOWANIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW ZWIERZĄT I ICH SIEDLISK BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BIEBRZAŃSKA ORAZ OBSZARU NATURA 2000 DOLINA BIEBRZY W CZĘŚCIACH POKRYWAJĄCYCH SIĘ Z OBSZAREM PARKU

1. Istniejące zagrożenia wewnętrzne

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Parku, w tym przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 i Ostoja Biebrzańska PLB200006 w części pokrywającej się z granicami Parku	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia oraz jego skutków
1	Odwodnienie siedlisk bagiennych spowodowane pracami hydrotechnicznymi i melioracjami prowadzące do degradacji torfowisk oraz innych negatywnych zmian w ekosystemach wodno-błotnych.	<p>Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód, a w szczególności:</p> <p>Siedliska przyrodnicze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), 2) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>), 3) 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), 4) 6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>), 5) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (<i>Caricion lasiocarpae</i>), 6) 7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (<i>Caricion davalliana</i>, <i>Caricion lasiocarpae</i>, <i>Caricion nigrae</i>), 7) Wszystkie ekosystemy leśne, a w szczególności 91D0 Bory i lasy bagienne i 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. <p>Gatunki flory:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 6216 Haczykowiec błyszczący (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>), 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ograniczenie drenującego oddziaływania rowów melioracyjnych poprzez odbudowę i remont urządzeń piętrzących oraz blokowanie odpływu z rowów melioracyjnych. 2) Zakaz prowadzenia nowych prac odwodnieniowych. 3) Pozostawianie starych rowów do naturalnego zarośnięcia i wypłylenia. 4) Ochrona naturalnych procesów zachodzących w ciekach – sedymentacji i erozji rzecznej. 5) Edukacja społeczeństwa w zakresie roli wody w ekosystemach bagiennych oraz metod gospodarowania wodą zgodnie z wymaganiami przyrodniczymi na użytkach zielonych o wysokim uwodnieniu. 6) Zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie nielegalnego odwadniania siedlisk w granicach BbPN.

		<p>2) 1903 Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>),</p> <p>3) 1477 Sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>),</p> <p>4) 1528 Skalnica torfowiskowa (<i>Saxifraga hirculus</i>),</p> <p>Gatunki zwierząt:</p> <p>1) 1166 traszka grzebieniasta,</p> <p>2) 1188 kumak nizinny,</p> <p>3) A030 bocian czarny,</p> <p>4) A031 bocian biały,</p> <p>5) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna,</p> <p>6) A041 gęś białoczelną – pop. wędrowna,</p> <p>7) A050 świstun,</p> <p>8) A054 rozeniec – pop. wędrowna,</p> <p>9) A156 rycyk,</p> <p>10) A160 kulik wielki,</p> <p>11) A162 krwawodziób,</p> <p>12) A127 żuraw – pop. rozrodcza,</p> <p>13) A127 żuraw – pop. migrująca,</p> <p>14) A121 batalion – pop. wędrowna,</p> <p>15) A153 kszyc,</p> <p>16) A122 derkacz,</p> <p>17) A119 kropiatka,</p> <p>18) A120 zielonka,</p> <p>19) A084 błotniak łąkowy,</p> <p>20) A272 podróżniczek,</p> <p>21) A294 wodniczka,</p> <p>22) A409 cietrzew.</p>	
2	<p>Gospodarka wodna w dolinie Biebrzy niezapewniająca optymalnego stanu uwodnienia siedlisk oraz podtopienia użytków rolnych i konflikty z użytkownikami, w szczególności niewłaściwy w czasie i ilości rozrząd wód z Jeziora Rajgrodzkiego, rozrząd wody na jazie w Dębowie (Kanał Augustowski) oraz zbiornika Bobra Wielka.</p>	<p>Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.</p>	<p>1) Współpraca z PGW Wody Polskie – aktywne działanie BbPN w zakresie reagowania na bieżące działania wodnogospodarcze.</p> <p>2) Rewizja instrukcji gospodarowania wodą na jazie w Dębowie, rozrządu wód z Jeziora Rajgrodzkiego oraz zbiornika Bobra Wielka z uwzględnieniem potrzeb BbPN</p>
3	<p>Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych na skutek</p>	<p>Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.</p>	<p>1) Ograniczenie stosowania nawozów naturalnych (gnojowicy, gnojówki i</p>

	<p>intensyfikacji rolnictwa w granicach BbPN.</p>		<p>obornika) oraz sztucznych na obszarze BbPN.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Zakaz stosowania nawozów w odległości 50 m od najbliższego cieku w granicach BbPN. 3) Lokalizowanie źródeł zanieczyszczeń wód i ich zgłaszanie Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku. 4) Utrzymywanie stref buforowych wzdłuż brzegów rzek w postaci pasów roślinności stanowiącej barierę przed zanieczyszczeniami obszarowymi i erozją. 5) Działania na rzecz pozostawiania roślinności szuwarowej w ujściowych odcinkach rowów, jako ważnej bariery biogeochemicznej (biofiltru) zatrzymującej i pochłaniającej zanieczyszczenia. 6) Promowanie paludikultury, czyli zrównoważonego użytkowania torfowisk, w szczególności w obrębie obszarów ochrony krajobrazowej. 7) Działania na rzecz budowy systemów oczyszczania ścieków, kanalizowania wsi, oczyszczania ścieków burzowych, budowy płyt obornikowych w miejscowościach położonych w granicach BbPN. 8) Nabywanie gruntów na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu, w celu niedopuszczenia do nadmiernej urbanizacji obszaru BbPN. 9) Zachęcanie rolników gospodarujących w granicach BbPN do uczestnictwa w Działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym PROW.
--	---	--	--

			<p>10) Edukacja społeczeństwa w zakresie negatywnych skutków zanieczyszczenia wód, w tym eutrofizacji, oraz zapobiegania tym zjawiskom.</p> <p>11) Zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych.</p>
4	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych na skutek oddziaływania istniejącej infrastruktury technicznej i zabudowy.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	<p>1) Budowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,</p> <p>2) Techniczne zabezpieczenie wód podziemnych przed zanieczyszczeniem wzdłuż szlaków komunikacyjnych systemem drenażu i utylizacji odcieków.</p>
5	Odwadnianie pojedynczych, użytkowanych rolniczo działek poprzez budowę rowów odwadniających na gruntach prywatnych w granicach BbPN.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	<p>1) Edukacja społeczeństwa w zakresie oddziaływania rowów melioracyjnych na osuszanie terenu parku oraz osiadanie gleb torfowych.</p> <p>2) Ewidencjonowanie nowopowstałych rowów melioracyjnych.</p> <p>3) Kontrola uwarunkowań prawnych powstawania rowów i w przypadku ich oddziaływania na działki położone w granicach BbPN – kierowanie spraw na drogę administracyjną i cywilną.</p>
6	Presja użytkowników obszarów mokradłowych na konserwację rzek i rowów.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	Edukacja społeczeństwa i dialog z PGW Wody Polskie.
7	Zatory na ciekach powodowane przez skoszoną roślinność wodną i lądową spływającą ciekami, skutkujące blokowaniem przepływu wody oraz tworzeniem warunków beztlenowych w ciekach.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	<p>1) Współpraca z PGW Wody Polskie oraz działania służb terenowych BbPN w zakresie monitoringu miejsc powstawania zatorów przed ich wystąpieniem.</p> <p>2) Interwencyjne prowadzenie prac utrzymaniowych w zakresie usuwania zatorów.</p> <p>3) Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego zarządzania wodami.</p>
8	Zatory w korytach rzek powodowane przez skoszoną roślinność lądową wprowadzaną intencjonalnie do rzek	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	1) Egzekwowanie zakazów wprowadzania odpadów do wód powierzchniowych (monitoring prowadzony przez służby terenowe).

	przez użytkowników terenów nadrzecznych lub spływającą do cieków po intensywnych opadach deszczu.		2) Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego zarządzania wodami.
9	Piętrzące oddziaływanie przebudowanej drogi z Dolistowa Starego do Dębowa (na prawym brzegu rz. Biebrzy) powodujące nadmierne podtopienia użytków zielonych.	Układ fluwialny Biebrzy.	Postulowanie przez Dyrektora BbPN modernizacji drogi poprzez jej przebudowę i wykonanie przepustów z piętrzeniem.
10	Presja na budowę sztucznych zbiorników wodnych (stawów) w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Biebrzy i jej dopływów.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego zarządzania wodami (w tym kosztów budowy i eksploatacji zbiorników oraz ich cyklu życia jako ekosystemu wodnego).
11	Erozja wietrzna wczesną wiosną na polach uprawnych niepokrytych roślinnością, a także w okresie zimowym na skutek braku pokrywy śnieżnej, skutkująca wnoszeniem do doliny Biebrzy cząstek gleby zasobnych w składniki pokarmowe i ich depozycją na powierzchni torfowiska i zwiększanie trofizmu siedlisk.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny.	Na wysoczyznach poza BbPN należy promować wprowadzanie i ochronę pasów zadrzewień oraz zakrzaceń, w szczególności na większych obszarach bezleśnych.
12	Wędkarstwo	Gatunki zwierząt: 1) 1032 skójką gruboskorupowa, 2) 1130 boleń, 3) A021 bąk, 4) A022 bączek, 5) A027 czapla biała, 6) 1037 trzepla zielona, 7) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna, 8) A041 gęś białoczelna – pop. wędrowna, 9) A050 świstun, 10) A054 rozeniec – pop. wędrowna, 11) A120 zielonka, 12) A081 błotniak stawowy, 13) A075 bielik,	1) Ograniczenie penetracji ludzkiej w okresie lęgowym. 2) Ograniczenie penetracji wędkarskiej w miejscach najliczniejszych koncentracji ptaków wodno-błotnych w trakcie migracji. 3) Zwalczanie incydentów w zakresie kłusownictwa. 4) Zwiększenie nadzoru służb Parku w zakresie zwalczania kłusownictwa. 5) Edukacja w zakresie odpowiedzialnego wędkarstwa. 6) Monitoring ilości łowionych ryb oraz wprowadzenie w

		14) A193 rybitwa rzeczna, 15) A196 rybitwa białowąsa, 16) A198 rybitwa białoskrzydła.	zależności od uzyskanych wyników dodatkowych limitów ilościowych i wymiarów ochronnych, dotyczących przede wszystkim ryb drapieżnych. 7) Utrzymywanie gatunków żywicielskich dla skójki gruboskorupowej.
13	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji uprawiane w plenerze	Gatunki zwierząt: 1) A021 bąk, 2) A022 bączek, 3) A027 czapla biała, 4) A121 batalion – pop. wędrowna, 5) A081 błotniak stawowy, 6) A075 bielik, 7) A193 rybitwa rzeczna, 8) A196 rybitwa białowąsa, 9) A198 rybitwa białoskrzydła.	1) Ograniczenie penetracji ludzkiej w okresie lęgowym. 2) Ograniczenie penetracji wędkarskiej w miejscach najliczniejszych koncentracji ptaków wodno-błotnych w trakcie migracji. 3) Ograniczenie aktywności turystycznej w obrębie BbPN.
14	Osuszanie terenów bagiennych	Gatunki zwierząt: 1) A021 bąk, 2) A022 bączek, 3) A090 orlik grubodzioby, 4) A089 orlik krzykliwy, 5) A081 błotniak stawowy, 6) A215 puchacz, 7) A222 uszatka błotna, 8) A193 rybitwa rzeczna, 9) A197 rybitwa czarna, 10) A234 dzięcioł zielonosiwy, 11) A238 dzięcioł średni, 12) A239 dzięcioł białogrzbiety, 13) A054 rozeniec – pop. wędrowna.	1) Zakaz prowadzenia nowych prac odwodnieniowych. 2) Prace renaturyzacyjne odwracające skutki dawnych prac odwodnieniowych. 3) Zatrzymanie ubytku wody w rozległych brzezinach bagiennych i olsach w sąsiedztwie miejscowości Kapice, Ciszewo, Kuwasy, Wólka Piaseczyńska, Laskowiec.
15	Bagrowanie / usuwanie osadów limnicznych	Gatunki zwierząt: 1) A021 bąk, 2) A022 bączek, 3) A030 bocian czarny, 4) A031 bocian biały, 5) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna, 6) A041 gęś białoczarna – pop. wędrowna, 7) A050 świstun, 8) A054 rozeniec – pop. wędrowna, 9) A156 rycyk, 10) A160 kulik wielki, 11) A162 krwawodziób, 12) A127 żuraw – pop. rozrodcza, 13) A154 dubelt, 14) A122 derkacz, 15) A119 kropiatka, 16) A120 zielonka,	1) Zakaz prowadzenia nowych prac odwodnieniowych. 2) Prace renaturyzacyjne odwracające skutki dawnych prac odwodnieniowych.

		<p>17) A090 orlik grubodzioby, 18) A089 orlik krzykliwy, 19) A081 błotniak stawowy, 20) A075 bielik, 21) A215 puchacz, 22) A222 uszatka błotna, 23) A193 rybitwa rzeczna, 24) A196 rybitwa białowąsa, 25) A198 rybitwa białoskrzydła, 26) A272 podróżniczek, 27) A294 wodniczka, 28) A409 cietrzew.</p>	
16	Wypalanie	<p>Gatunki zwierząt: 1) A021 bąk, 2) A022 bączek, 3) A156 rycyk, 4) A160 kulik wielki, 5) A162 krwawodziób, 6) A127 żuraw – pop. rozrodcza, 7) A153 kszyk, 8) A154 dubelt, 9) A084 błotniak łąkowy, 10) A081 błotniak stawowy, 11) A222 uszatka błotna, 12) A272 podróżniczek, 13) A294 wodniczka.</p>	<p>1) Zapobieganie pożarom, gaszenie pożarów. 2) Zwiększenie retencji wody na obszarach o wysokim potencjale siedliskowym poprzez ograniczenie odpływu wody ze środowiska (zakaz prac melioracyjnych, renaturyzacja siedlisk).</p>
17	Intensywne koszenie lub intensyfikacja	<p>Siedliska przyrodnicze: 1) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>), 2) 6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>).</p> <p>Gatunki zwierząt: 1) 1014 poczwarówka zwężona, 2) 1013 poczwarówka Geyera, 3) 1016 poczwarówka jajowata, 4) A021 bąk, 5) A156 rycyk, 6) A160 kulik wielki, 7) A162 krwawodziób, 8) A153 kszyk, 9) A154 dubelt, 10) A122 derkacz, 11) A120 zielonka, 12) A084 błotniak łąkowy, 13) A081 błotniak stawowy, 14) A272 podróżniczek, 15) A294 wodniczka.</p>	<p>1) Opóźnienie pierwszego pokosu. 2) Propagowanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego. 3) Ograniczanie wykaszania trzcinowisk oraz wiklinowisk w obrębie strefy korytowej oraz miejsc liczniejszego występowania podróżniczka. 4) Utrzymanie mozaiki siedlisk. 5) Zabezpieczenie stanowisk przed wykaszaniem mechanicznym. 6) Ograniczanie wykaszania trzcinowisk przyrzecznych oraz w sąsiedztwie starorzeczy. 7) Propagowanie i wprowadzanie pakietów finansujących właściwe praktyki m.in.: programy rolno-środowiskowo-klimatyczne, fundusze w ramach grantów lub projektów celowych. 8) Utrzymanie ekstensywnych sposobów koszenia łąk oraz pastwisk.</p>

18	Inne rodzaje praktyk rolniczych (nadmierne użytkowanie rolnicze stref przyrzecznych)	Gatunki zwierząt: 1) A021 bąk, 2) A081 błotniak stawowy, 3) A272 podróżniczek.	1) Ograniczanie wykaszania trzcinowisk przyrzecznych. 2) Ograniczanie wykaszania trzcinowisk oraz wiklinowisk w obrębie strefy korytovej oraz miejsc liczniejszego występowania podróżniczka.
19	Inne rodzaje praktyk rolniczych (niewłaściwe użytkowanie rolnicze)	Siedliska przyrodnicze: 1) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), 2) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>).	1) Utrzymanie mozaiki siedlisk. 2) Staranne usuwanie biomasy.
20	Nawożenie / nawozy sztuczne	Gatunki zwierząt: A021 bąk.	Promocja dobrych praktyk w rolnictwie.
21	Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem	Gatunki zwierząt: A022 bączek.	Promocja dobrych praktyk w rolnictwie.
22	Drapieżnictwo	Gatunki zwierząt: 1) A030 bocian czarny, 2) A156 rycyk, 3) A160 kulik wielki, 4) A162 krwawodziób, 5) A154 dubelt, 6) A090 orlik grubodzioby, 7) A089 orlik krzykliwy, 8) A084 błotniak łąkowy, 9) A081 błotniak stawowy, 10) A222 uszatka błotna, 11) A193 rybitwa rzeczna, 12) A197 rybitwa czarna, 13) A196 rybitwa białowąsa, 14) A198 rybitwa białoskrzydła, 15) A409 cietrzew.	1) Ograniczenie liczebności drapieżników. Redukcja liczebności lisa, jenota, wizona amerykańskiego. 2) Eliminacja wszystkich osobników szopa pracza. 3) Grodzenie kolonii lęgowych pastuchem elektrycznym. 4) Monitoring liczebności tokowisk cietrzewia. 5) Monitoring liczebności stanowisk lęgowych uszatki błotnej oraz bociana czarnego. 6) Monitoring liczebności błotniaka stawowego, błotniaka łąkowego, gatunków siewkowych (rycyk, kulik wielki, krwawodziób) oraz bączka. 7) Zabezpieczenie drzew gniazdowych repelentami, 8) Rozważenie możliwości ograniczenia presji wrony siwej w kluczowych miejscach występowania ptaków siewkowych w BbPN.
23	Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	Siedlisko przyrodnicze: 6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>). Gatunki zwierząt:	Ograniczenie penetracji ludzkiej.

		1) A030 bocian czarny, 2) A409 cietrzew.	
24	Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Gatunki zwierząt: 1) A031 bocian biały, 2) A152 rycyk, 3) A160 kulik wielki, 4) A162 krwawodziób, 5) A154 dubelt, 6) A122 derkacz, 7) A193 rybitwa rzeczna.	1) Propagowanie oraz utrzymanie ekstensywnego wypasu zwierząt. 2) Propagowanie wśród rolników pakietów finansujących właściwe praktyki m.in.: programy rolno-środowiskowo-klimatyczne, fundusze w ramach grantów lub projektów celowych.
25	Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Siedliska przyrodnicze: 1) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 2) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>), 3) 6210 Murawy kserotermiczne, 4) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), 5) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>), 6) 6430 Okrajkowe ziołorośla nadrzeczne, 7) 6440 Łąki selernicowe, 8) 6510 Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>), 9) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (<i>Caricion lasiocarpae</i>), 10) 7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (<i>Caricion davallianae</i> , <i>Caricion lasiocarpae</i> , <i>Caricion nigrae</i>), 11) 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>), 12) 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe), 13) 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (<i>Potamion</i> , <i>Nympheion</i> , <i>Lemnetea</i>). Gatunki zwierząt:	1) Utrzymywanie otwartego charakteru torfowisk niskich. 2) Przywracanie wypasu. 3) Prowadzenie koszeń oraz odkrzaczeń. 4) Tworzenie stref ekotonowych. 5) Poprawa warunków wilgotnościowych, retencji wody. 6) Promocja i wykorzystanie pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. 7) Zapobieganie zanieczyszczeniom wód. 8) Propagowanie tradycyjnych form upraw rolnych i ekstensywnego użytkowania łąk. 9) Nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu. 10) Przywracanie struktury przestrzennej i składu gatunkowego drzewostanów zgodnych z siedliskiem przyrodniczym 91I0 poprzez cięcia regulujące strukturę przestrzenną i gatunkową, zmniejszające zacienienie dna lasu, ręczne koszenie runa oraz inicjowanie i wspieranie odnowień naturalnych dębu. 11) Brak możliwości przeciwdziałania w przypadku siedliska 91E0.

		<ol style="list-style-type: none"> 1) A031 bocian biały, 2) A152 rycyk, 3) A160 kulik wielki, 4) A162 krwawodziób, 5) A121 batalion – pop. wędrowna, 6) A153 kszyc, 7) A154 dubelt, 8) A122 derkacz, 9) A119 kropiatka, 10) A090 orlik grubodzioby, 11) A089 orlik krzykliwy, 12) A084 błotniak łąkowy, 13) A215 puchacz, 14) A222 uszatka błotna, 15) A193 rybitwa rzeczna, 16) A197 rybitwa czarna, 17) A196 rybitwa białowąsa, 18) A198 rybitwa białoskrzydła, 19) A294 wodniczka, 20) A409 cietrzew, 21) A054 rożeniec – pop. wędrowna. 	
26	Niemotorowe sporty wodne	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1032 skójka gruboskorupowa, 2) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna, 3) A041 gęś białoczarna – pop. wędrowna, 4) A050 świstun, 5) A054 rożeniec – pop. wędrowna. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ograniczenie aktywności turystycznej. 2) Wprowadzenie ograniczeń w udostępnieniu rzeki Biebrzy do spływów kajakowych, szczególnie w okresie wiosennym. 3) Sprzątanie odpadów pozostawionych przez turystów. 4) Zwalczanie naruszeń regulaminu udostępniania BbPN. 5) Monitorowanie skutków turystyki wodnej i adekwatne zmiany regulaminu oraz miejsc udostępnianych w tym celu w razie zaistnienia przekroczeń wpływu turystyki na ekosystemy wodne. 6) Edukacja turystów w zakresie odpowiedzialnego korzystania z wód. Promowanie turystyki przyrodniczej i form turystyki przyjaznej środowisku. 7) Właściwe planowanie i tworzenie infrastruktury turystycznej w celu kanalizowania ruchu turystycznego i biwakowania w ściśle określonych miejscach, zapewniających

			właściwe gospodarowanie odpadami i ściekami produkowanymi przez turystów.
27	Lotnictwo, szybownictwo, paralotniarstwo, baloniarstwo	Gatunki zwierząt: 1) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna, 2) A041 gęś białoczelną – pop. wędrowna, 3) A050 świstun, 4) A054 rożeniec – pop. wędrowna.	Ograniczenie natężenia przelotów lub zakaz przelotów w miejscach koncentracji ptaków oraz w miejscach najcenniejszych żerowisk.
28	Zaniechanie / brak koszenia	Siedliska przyrodnicze: 1) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 2) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>), 3) 6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>), 4) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), 5) 6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>), 6) 6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>), 7) 6510 Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>), 8) 7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (<i>Caricion davallianae</i> , <i>Caricion lasiocarpae</i> , <i>Caricion nigrae</i>). Gatunki zwierząt: 1) A152 rycyk, 2) A160 kulik wielki, 3) A162 krwawodziób, 4) A153 kszyc, 5) A154 dubelt, 6) A122 derkacz, 7) A119 kropiatka, 8) A090 orlik grubodzioby, 9) A089 orlik krzykliwy, 10) A222 uszatka błotna, 11) A294 wodniczka. Gatunki roślin: 1) 1902 obuwik pospolity, 2) 6216 haczykowiec błyszczący, 3) 1903 lipiennik Loesela.	1) Usuwanie drzew i krzewów, 2) Utrzymanie ekstensywnego koszenia, 3) Wprowadzenie wypasu lub częstszego wykaszania, 4) Promocja i wykorzystanie pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych.

29	Intensyfikacja rolnictwa	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A152 rycyk, 2) A160 kulik wielki, 3) A162 krwawodziób, 4) A153 kszyc, 5) A154 dubelt, 6) A122 derkacz, 7) A090 orlik grubodzioby. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utrzymanie ekstensywnych sposobów koszenia łąk oraz pastwisk. 2) Promocja i wprowadzanie pakietów finansujących właściwe praktyki m.in.: programy rolno-środowiskowo-klimatyczne, fundusze w ramach grantów lub projektów celowych.
30	Obce gatunki inwazyjne	<p>Siedliska przyrodnicze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 2) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>), 3) 6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>), 4) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), 5) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>), 6) 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), 7) 6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>), 8) 6510 Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>), 9) Wszystkie ekosystemy leśne. <p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 6169 przeplatka maturna, 2) A156 rycyk, 3) A160 kulik wielki, 4) A162 krwawodziób, 5) A193 rybitwa rzeczna, 6) A197 rybitwa czarna, 7) A196 rybitwa białowasa, 8) A198 rybitwa białoskrzydła. <p>Gatunki roślin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1477 sasanka otwarta, 2) 1437 leniec bezpodkwiatowy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ograniczenie liczebności drapieżników. Redukcja liczebności lisa i wizona amerykańskiego. 2) Monitoring liczebności gatunków siewkowych (rycyk, kulik wielki, krwawodziób). 3) Rozważenie możliwości ograniczenia presji wrony siwej w kluczowych miejscach występowania ptaków siewkowych w BbPN. 4) Utrzymanie ekstensywnego wypasu z dostępem zwierząt do rzeki w celu eliminacji gatunków szuwarowych. 5) Zwalczanie gatunków inwazyjnych drzew i krzewów obcego pochodzenia (klon jesionolistny, czeremcha późna, dąb czerwony, robinia akacjowa, dereń rozłogowy, śnieguliczka biała i inne według potrzeb) w celu ich eliminacji. 6) Zwalczanie obcych gatunków inwazyjnych roślin (konyzy kanadyjskiej, wierzby ostroliстной, róży pomarszczonej, kolczurki kłapowanej, słonecznika bulwiastego, rudbekii dwukolorowej, topinambur) w celu ich eliminacji. 7) Monitorowanie występowania oraz liczebności populacji gatunków inwazyjnych. 8) Edukacja społeczeństwa w zakresie zagrożeń ze strony obcych gatunków inwazyjnych. 9) Brak możliwości przeciwdziałania w przypadku przeplatki maturny.

31	Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk	Gatunki zwierząt: 1) A156 rycyk, 2) A160 kulik wielki, 3) A162 krwawodziób, 4) A153 kszyc, 5) A154 dubelt, 6) A122 derkacz, 7) A119 kropiatka, 8) A294 wodniczka.	1) Zakaz prowadzenia nowych prac odwodnieniowych. 2) Prace renaturyzacyjne odwracające skutki dawnych prac odwodnieniowych. 3) Usuwanie drzew i zakrzaczeń, koszenie.
32	Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne. Gatunki zwierząt: 1) A156 rycyk, 2) A160 kulik wielki, 3) A162 krwawodziób.	1) Promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. 2) Zwiększenie powierzchni obszarów ekstensywnie wypasanych. 3) Ograniczenie drapieżnictwa lisa. 4) Poprawa warunków hydrologicznych. 5) Zabiegi ochrony czynnej w celu zwiększenia liczebności populacji ptaków siewkowych. 6) Wykupy, zamiany i inne formy nabywania prawa do nieruchomości, w tym ich dzierżawienie, w celu umożliwienia kompleksowej ochrony siedlisk.
33	Pożary i gaszenie pożarów	Gatunki zwierząt: 1) A156 rycyk, 2) A160 kulik wielki, 3) A162 krwawodziób. 4) A127 żuraw – pop. rozrodcza, 5) A153 kszyc, 6) A154 dubelt, 7) A084 błotniak łąkowy, 8) A081 błotniak stawowy, 9) A272 podróżniczek, 10) A294 wodniczka.	1) Zapobieganie pożarom, gaszenie pożarów. 2) Zwiększenie retencji wody na obszarach o wysokim potencjale siedliskowym poprzez ograniczenie odpływu wody ze środowiska (zakaz prac melioracyjnych, renaturyzacja siedlisk).
34	Obserwowanie przyrody	Gatunki zwierząt: 1) A121 batalion – pop. wędrowna, 2) A154 dubelt, 3) A409 cietrzew.	1) Ograniczenie dostępności miejsc okresowo ważnych dla ptaków wodno-błotnych. 2) Poprawa infrastruktury turystycznej. 3) Edukacja obserwatorów oraz fotografów przyrody.
35	Wycinka lasu	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne. Gatunki zwierząt: 1) A090 orlik grubodzioby, 2) A089 orlik krzykliwy, 3) A215 puchacz.	1) Wykup gruntów prywatnych. 2) Czynny udział administracji BbPN w procesie tworzenia i opiniowania UPUL. 3) Edukacja społeczeństwa w zakresie znaczenia i potrzeby zachowania zakrzaczeń i zadrzewień oraz pozostawiania kęp

			drzewostanu do naturalnego rozpadu.
36	Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne. Gatunki zwierząt: A090 orlik grubodzioby.	1) Poprawa warunków siedliskowych poprzez renaturyzację obszarów w sąsiedztwie lasów bagiennych w celu izolacji przestrzennej oraz separacji siedliskowej obu populacji na terenie BbPN. 2) Usuwanie drzew, krzewów i roślin runa zacieńających stanowiska chronionych gatunków roślin wymagających ochrony czynnej.
37	Zmniejszenie płodności / depresja genetyczna	Gatunki zwierząt: 1) A090 orlik grubodzioby, 2) A409 cietrzew.	1) Zwiększenie sukcesu lęgowego poprzez wybieranie oraz odchowanie w sztucznych warunkach młodszego (słabszego) pisklęcia orlika grubodziobego. 2) Reintrodukcja ptaków pochodzących z hodowli lub populacji naturalnych.
38	Gospodarka leśna	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne. Gatunki zwierząt: 1) A090 orlik grubodzioby, 2) A089 orlik krzykliwy.	Wykup gruntów prywatnych, zamiany i inne formy nabywania prawa do nieruchomości, w tym ich dzierżawienie.
39	Chwywanie, trucie, kłusownictwo	Gatunki zwierząt: 1) 1130 bołoń, 2) 1352 wilk szary, 3) 1361 ryś, 4) A075 bielik.	1) Prewencja oraz ściganie osób wykładających trutki przeciwko lisom. 2) Zwalczanie naruszeń regulaminu udostępniania BbPN do połowu ryb. 3) Zwalczanie incydentów w zakresie kłusownictwa. 4) Poszukiwanie i usuwanie znalezionej sprzętu kłusowniczego.
40	Drogi, autostrady	Gatunki zwierząt: 1) 1352 wilk szary, 2) 1361 ryś, 3) 1308 mopek zachodni, 4) 1318 nocek łydkowłosy, 5) A224 lelek. Gatunki roślin: 1) 6216 haczykowiec błyszczący, 2) 1477 skalnica torfowiskowa.	1) Dostosowanie prędkości, maksymalnie 50 km/h na odcinku drogi między miejscowościami Laskowiec-Goniądz. 2) Postulowanie zastosowania odcinkowego pomiaru prędkości. 3) Ostrzeżenie przed działaniami niezgodnymi z prawem. 4) Utrzymywanie naturalnych barier biologicznych w postaci

			<p>pasa krzewów i drzew wzdłuż dróg.</p> <p>5) Uzyskanie wpływu na ściślejsze egzekwowanie ograniczenia dozwolonej prędkości w miejscach zidentyfikowanego natężenia zagrożenia.</p> <p>6) Zaproponowanie na określonych odcinkach wprowadzenia zakazu przekraczania prędkości 30 km/h.</p> <p>7) Uzyskanie od zarządu dróg wprowadzenia skutecznych technicznych środków ograniczających prędkość pojazdów na drodze między Laskowcem a drogą DK65.</p>
41	Zmniejszenie populacji lub wyginięcie gatunku, w tym kolekcjonerstwo	<p>Gatunki zwierząt:</p> <p>1) 1071 strzępotek edypus,</p> <p>2) 4038 czerwończyk fioletek,</p> <p>3) A409 cietrzew.</p>	<p>1) Działania z zakresu ochrony czynnej polegającej na utrzymaniu otwartego charakteru stanowiska występowania gatunku.</p> <p>2) Reintrodukcja ptaków pochodzących z hodowli lub populacji naturalnych.</p> <p>3) Kontrole stanowiska strzępotka edypusa w celu ochrony przed nielegalnymi odłowami.</p>
42	Problematiczne gatunki rodzime	<p>Siedliska przyrodnicze:</p> <p>1) 2330 Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi,</p> <p>2) 6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>),</p> <p>3) 6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>),</p> <p>4) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie),</p> <p>5) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>),</p> <p>6) 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>),</p> <p>7) 6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>),</p> <p>8) 6510 Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>),</p>	<p>1) Monitorowanie występowania gatunków drzew obcych geograficznie. W razie konieczności wynikającej z potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, zbiorowisk roślinnych i gatunków roślin zabiegi ograniczające ich liczebność m.in. przez ścinanie, wrywanie, ogławianie, obrączkowanie.</p> <p>2) Hamowanie wzrostu i rozwoju trzciny przez jej wykaszanie.</p> <p>3) Użytkowanie kośne lub prowadzenie analogicznych działań ochronnych na torfowiskach.</p> <p>4) Wycinka podrostu drzew i krzewów.</p> <p>5) Wykaszenie fragmentów siedlisk zarastających ekspansywnymi gatunkami.</p> <p>6) Wprowadzanie ekstensywnego wypasu.</p>

		<p>9) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (<i>Caricion lasiocarpae</i>),</p> <p>10) 7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (<i>Caricion davalliana</i>, <i>Caricion lasiocarpae</i>, <i>Caricion nigrae</i>),</p> <p>11) Wszystkie ekosystemy leśne.</p> <p>Gatunki roślin:</p> <p>1) 6216 haczykowiec błyszczący,</p> <p>2) 1903 lipiennik Loesela,</p> <p>3) 1528 skalnica torfowiskowa.</p>	
43	Eutrofizacja	<p>Siedliska przyrodnicze:</p> <p>1) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,</p> <p>2) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>),</p> <p>3) 6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)</p> <p>4) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie),</p> <p>5) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinietum caeruleae</i>),</p> <p>6) 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>),</p> <p>7) 6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)</p> <p>8) 6510 Niżowe łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion</i>),</p> <p>9) 7230 Torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (<i>Caricion davalliana</i>, <i>Caricion lasiocarpae</i>, <i>Caricion nigrae</i>),</p> <p>10) 91D0 Bory i lasy bagienne.</p> <p>Gatunki zwierząt:</p> <p>1) 5339 różanka,</p> <p>2) 1130 boleń,</p> <p>3) 1166 traszka grzebieniasta,</p> <p>4) 1188 kumak nizinny.</p> <p>Gatunki roślin:</p> <p>1) 6216 haczykowiec błyszczący,</p> <p>2) 1903 lipiennik Loesela,</p> <p>3) 1528 skalnica torfowiskowa.</p>	<p>1) Promowanie ekstensywnej gospodarki rolnej oraz przebudowy struktury użytków rolnych w kierunku zwiększenia udziału trwałych użytków zielonych w miejsce gruntów ornych.</p> <p>2) Utrzymywanie uwilgotnienia gleb zapobiegającego nadmiernej mineralizacji materii organicznej.</p> <p>3) Edukacja ekologiczna prowadzona wśród społeczności lokalnych oraz właścicieli wód i gruntów dotycząca konsekwencji nieracjonalnego wykorzystania siedlisk wodnych.</p> <p>4) Brak możliwości przeciwdziałania, w przypadku ekosystemu leśnego.</p> <p>5) Użytkowanie kośne lub prowadzenie analogicznych działań ochronnych.</p> <p>6) Ograniczenie zabudowy w BbPN i jego otulinie.</p> <p>7) Modernizacja systemu oczyszczania.</p>

44	Zacienienie	Siedliska przyrodnicze: 1) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 2) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>).	Wycinka podrostu drzew i krzewów.
45	Wydobywanie piasku i żwiru	Siedlisko przyrodnicze: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi.	Ograniczenie powstawania kolejnych naziemnych wyrobisk naziemnych i kontrola przestrzegania zakazu poboru kruszyw z istniejących wyrobisk.
46	Intensywny wypas bydła	Siedlisko przyrodnicze 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi.	Zwiększenie powierzchni obszarów ekstensywnie wypasanych.
47	Zaśmiecanie	Siedlisko przyrodnicze: 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>).	1) Jednolite i czytelne oznakowanie zewnętrznej granicy Parku. 2) Ukierunkowanie ruchu turystycznego przez budowę i konserwację infrastruktury turystycznej, w szczególności drogowskazów, oznakowani, tablic informacyjnych, map oraz tablic z regulaminem Parku. 3) Utrzymanie właściwego stanu, w tym konserwacja, modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej. 4) Prowadzenie działań edukacyjnych i prewencyjnych.
48	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Siedliska przyrodnicze: 1) 91T0 Bory chrobotkowe, 2) 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>). Gatunki zwierząt: 1) 1014 poczwarówka zwężona, 2) 1013 poczwarówka Geyera, 3) 1016 poczwarówka jajowata, 4) 1042 zalotka większa. Gatunki roślin: 1) 1902 obuwik pospolity, 2) 6216 haczykowiec błyszczący 3) 1903 lipiennik Loesela, 4) 1477 sasanka otwarta, 5) 1528 skalnica torfowiskowa, 6) 1437 leniec bezpodkwiatowy.	1) Usuwanie warstwy mszystej i ręczne wygrabianie i wynoszenie ściółki. 2) Usuwanie pojawiającego się świerka. 3) Usuwanie obumarłych drzew i krzewów oraz ich fragmentów z podłoża. 4) Regulacja nadmiernego zwarcia drzew do uzyskania optymalnego zwarcia poniżej 60%. 5) Usunięcie ściętej biomasy poza siedlisko. 6) Przerzedzanie nadmiernie rozwijającej się warstwy podszytu i podrostu, ręczne koszenie runa. 7) Regulacja zwarcia i składu gatunkowego drzewostanu na korzyść dębu szypułkowego. 8) Usuwanie roślin drzewiastych co kilka lat.

			<p>9) Okresowe pogłębianie zbiorników wodnych.</p> <p>10) Regulowanie składu i pokrycia warstwy krzewów, regulowanie pokrycia warstwy runa.</p> <p>11) Użytkowanie kośne lub pastwiskowe lub prowadzenie analogicznych działań ochronnych.</p> <p>12) Wykup gruntu.</p>
49	Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	<p>1) Czynny udział administracji BbPN w procesie tworzenia i opiniowania UPUL.</p> <p>2) Wykup gruntów.</p> <p>3) Edukacja społeczeństwa w zakresie znaczenia i potrzeby dostosowania składów odnowień do zespołów roślinnych i typów siedliskowych lasu.</p>
50	Usuwanie martwych i umierających drzew	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	<p>1) Wykup gruntów.</p> <p>2) Edukacja społeczeństwa w zakresie znaczenia i potrzeby pozostawiania drzew martwych i umierających.</p>
51	Szkody spowodowane przez zwierzynę łowną (nadmierna gęstość populacji)	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	Zabezpieczanie upraw leśnych i młodników przed zgryzaniem i spalaniem przez zwierzynę płową poprzez naprawę grodzień, zabezpieczania za pomocą osłonek oraz zabezpieczania repelentami.
52	Konkurencja	<p>Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.</p> <p>Gatunki roślin:</p> <p>1) 1477 sasanka otwarta,</p> <p>2) 1437 leniec bezpodkwiatowy.</p>	<p>1) Regulowanie składu i zwarcia młodego pokolenia.</p> <p>2) Kształtowanie warunków świetlnych.</p> <p>3) Ograniczanie gatunków niezgodnych z potencjalnym zbiorowiskiem roślinnym.</p> <p>4) Wspomaganie wzrostu gatunków domieszkowych.</p> <p>5) Regulowanie składu i pokrycia warstwy runa.</p> <p>6) Regulowanie składu i pokrycia warstwy krzewów.</p> <p>7) Hamowanie wzrostu i rozwoju trzcinnika piaskowego, użytkowanie kośne lub prowadzenie analogicznych działań ochronnych.</p>
53	Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne	1) Kanalizowanie ruchu turystycznego poprzez poprawę i uatrakcyjnienie infrastruktury turystycznej.

			<ol style="list-style-type: none"> 2) Ustawianie szlabanów i znaków z zakazami oraz tablic informacyjnych. 3) Oznakowanie obszarów BbPN udostępnionych do amatorskiego zbierania grzybów (tablice informacyjne przy parkingach leśnych) i upublicznianie informacji o takich obszarach. 4) Edukacja społeczeństwa w zakresie zakazów obowiązujących na obszarze BbPN oraz ich znaczenia dla przyrody. 5) Egzekwowanie zakazu wstępu do stref wyłączonych z udostępnienia.
54	Odpadki i odpady stałe	<p>Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.</p> <p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1166 traszka grzebieniasta, 2) 1188 kumak nizinny. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Usuwanie odpadów pozostawionych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. 2) Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów w granicach BbPN. 3) Ustawianie i obsługa koszy na odpady w obrębie infrastruktury turystycznej. 4) Edukacja społeczności lokalnej w zakresie skutków zanieczyszczania powierzchni ziemi oraz możliwości przeciwdziałania tym zjawiskom. 5) Promowanie selektywnej zbiórki oraz segregacji odpadów i ich wywozu na składowiska. 6) Zwalczenie przestępstw i wykroczeń w zakresie zanieczyszczania powierzchni ziemi na obszarze BbPN.
55	Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1032 skójka gruboskorupowa, 2) 1130 boleń. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapobieganie spływaniu skoszonej roślinności ciekami wodnymi oraz interwencje w przypadku występowania takich zjawisk (usuwanie zatorów). 2) Informowanie zarządców cieków, na których koszona roślinność jest źródłem zatorów. Współpraca z zarządcami w celu zapobiegania sytuacjom zatorów rzecznych.

			3) Edukacja społeczeństwa oraz instytucji prowadzących prace utrzymaniowe na ciekach, w zakresie skutków niewłaściwego wykaszania roślinności w ciekach wodnych.
56	Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	Gatunki zwierząt: 1032 skójka gruboskorupowa.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ograniczenie aktywności turystycznej. 2) Sprzątanie odpadów pozostawionych przez turystów. 3) Zwalczanie naruszeń regulaminu udostępniania BbPN. 4) Monitorowanie skutków turystyki wodnej i adekwatne zmiany regulaminu oraz miejsc udostępnianych w tym celu w razie zaistnienia przekroczeń wpływu turystyki na ekosystemy wodne. 5) Edukacja turystów w zakresie odpowiedzialnego korzystania z wód. Promowanie turystyki przyrodniczej i form turystyki przyjaznej środowisku. 6) Właściwe planowanie i tworzenie infrastruktury turystycznej w celu kanalizowania ruchu turystycznego i biwakowania w ściśle określonych miejscach, zapewniających właściwe gospodarowanie odpadami i ściekami produkowanymi przez turystów.
57	Nagromadzenie materii organicznej	<p>Siedliska przyrodnicze: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (<i>Potamion</i>, <i>Nympheion</i>, <i>Lemnetea</i>).</p> <p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 5339 różanka, 2) 1130 boleń. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Prowadzenie wykaszania roślinności szuwarowej. 2) Usuwanie ściętej biomasy poza siedlisko. 3) Cykliczne monitorowanie stanu zarastania cieków przez roślinność – badania standardowymi metodami oraz z zastosowaniem technik teledetekcyjnych.
58	Brak czynników zapylających	Gatunki roślin: 1902 obuwik pospolity.	Użytkowanie kośne (lub analogiczne działania ochronne) łąk i polan w sąsiedztwie stanowiska.
59	Plądrowanie stanowisk roślin	Gatunki roślin: 1477 sasanka otwarta.	Ostrzeżenie przed działaniami niezgodnymi z prawem.

60	Śmierć lub uraz w wyniku kolizji na skutek ruchu pojazdów.	Gatunki zwierząt 1) 1352 wilk szary, 2) 1661 ryś.	1) Ograniczanie prędkości pojazdów i skuteczny nadzór przestrzegania przepisów ruchu drogowego. 2) Budowa przejść dla zwierząt w ramach przebudowy, rozbudowy i budowy infrastruktury drogowej i kolejowej.
61	Zmniejszenie migracji / bariery dla migracji	Gatunki zwierząt: 1352 wilk szary.	Zachowanie korytarzy migracyjnych.
62	Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja	Gatunki zwierząt: 1) 1166 traszka grzebieniasta, 2) 1188 kumak nizinny.	1) Ograniczenie intensywnej hodowli ryb. 2) Wykonywanie łagodnych brzegów w płyciznami porośniętymi roślinnością wodną umożliwiającą pławom schronienie przez niekorzystnym wpływem ryb.
63	Degradacja przedpola widokowego wskutek wprowadzenia elementów kontrastowych elewacji i pokryć dachowych	Krajobraz	Ujednolicenie architektoniczne zasad zabudowy w zakresie materiałów i kolorów elewacji i pokryć dachowych oraz wysokości zabudowy oraz charakteru ogrodzeń, nawiązujące do charakteru regionalnego.
64	Rozwój zróżnicowanej architektonicznie zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki	Krajobraz	Ujednolicenie architektoniczne zasad zabudowy w zakresie materiałów, kolorów elewacji i pokryć dachowych, wysokości zabudowy oraz charakteru ogrodzeń, nawiązujące do charakteru regionalnego.
65	Degradująca harmonię krajobrazu ekspozycja nasypu drogi krajowej	Krajobraz	Nasadzenia roślinności krzewiastej, osłaniającej bezpośrednią ekspozycję nasypu drogi krajowej.
66	Zacieranie cech zabytku, degradacja, destrukcja i dewastacja zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego; Stopniowy zanik legend, nazw własnych mieszkańców wsi, nazw gwarowych, tradycji, wiedzy i praktyki dotyczącej przyrody i wszechświata, umiejętności związanych z tradycyjnym gospodarstwem,	Dziedzictwo kulturowe	1) Zachowanie i ochronę wszystkich zidentyfikowanych elementów materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. 2) Dalsza identyfikacja wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego oraz ich zachowanie i ochronę. 3) Włączenie otoczenia społecznego w proces identyfikacji zasobów dziedzictwa kulturowego na obszarze Parku i w otulinie BbPN oraz wspieranie inicjatyw oddolnych w tym zakresie. 4) Inicjowanie i wspieranie procesów prowadzących do

	<p>wytwórczością, rzemiosłem oraz przygotowywaniem pożywienia oraz topo- i hydronimii.</p>		<p>wzrostu świadomości społecznej na temat roli zasobu dziedzictwa kulturowego: jako źródła pamięci i tożsamości opartej na różnorodności tego dziedzictwa, w polepszeniu warunków gospodarczych, umacnianiu społeczeństwa obywatelskiego i wspieraniu zrównoważonego rozwoju.</p> <p>5) Inicjowanie i wspieranie procesów zmierzających do uznania przez jednostki i społeczności ich odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe.</p> <p>6) Zapewnienie szerokiego dostępu do dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarach będących własnością lub zarządzanych przez BPN oraz inicjowanie i wspieranie procesów udostępniania tego dziedzictwa przez innych właścicieli i zarządców oraz użytkowników.</p> <p>7) Inicjowanie i wspieranie procesów przywracających zanikające elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego.</p> <p>8) Umożliwianie i wspieranie kreatywnego wykorzystywania dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarach będących własnością lub zarządzanych przez BbPN oraz inicjowanie i wspieranie procesów, które doprowadzą do udostępnienia tego dziedzictwa przez jego właścicieli, zarządców i użytkowników do takiego wykorzystania.</p>
--	--	--	--

2. Potencjalne zagrożenia wewnętrzne

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Parku, w tym przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 i Ostoja Biebrzańska PLB200006 w części pokrywającej się z granicami Parku	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia oraz jego skutków

1	Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A021 bąk, 2) A022 bączek, 3) A030 bocian czarny, 4) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna, 5) A041 gęś białoczelna – pop. wędrowna, 6) A050 świstun, 7) A054 rożeniec – pop. wędrowna, 8) A156 rycyk, 9) A160 kulik wielki, 10) A162 krwawodziób, 11) A090 orlik grubodzioby, 12) A081 błotniak stawowy, 13) A075 bielik, 14) A193 rybitwa rzeczna, 15) A197 rybitwa czarna, 16) A196 rybitwa białowąsa, 17) A198 rybitwa białoskrzydła, 18) A272 podróżniczek, 19) A294 wodniczka. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zakaz prowadzenia prac hydrotechnicznych powodujących prostowanie koryt rzecznych i/lub zwiększony odpływ wód. 2) Ograniczenie presji turystycznej, szczególnie w okresie migracji wiosennej oraz w trakcie sezonu lęgowego.
2	Szlaki żeglugowe	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A021 bąk, 2) A022 bączek, 3) A030 bocian czarny, 4) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna, 5) A041 gęś białoczelna – pop. wędrowna, 6) A050 świstun, 7) A054 rożeniec – pop. wędrowna, 8) A156 rycyk, 9) A160 kulik wielki, 10) A162 krwawodziób, 11) A119 kropiatka, 12) A090 orlik grubodzioby, 13) A081 błotniak stawowy, 14) A075 bielik, 15) A193 rybitwa rzeczna, 16) A197 rybitwa czarna, 17) A196 rybitwa białowąsa, 18) A198 rybitwa białoskrzydła, 19) A272 podróżniczek, 20) A294 wodniczka. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zakaz prowadzenia prac hydrotechnicznych powodujących prostowanie koryt rzecznych i/lub zwiększony odpływ wód. 2) Ograniczenie presji turystycznej, szczególnie w okresie migracji wiosennej oraz w trakcie sezonu lęgowego.
3	Drapieżnictwo	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A021 bąk 2) A022 bączek, 3) A027 czapla biała, 4) A127 żuraw – pop. rozrodcza, 5) A153 kszyk, 6) A122 derkacz, 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ograniczenie liczebności drapieżników. Redukcja liczebności wizona amerykańskiego i lisa. 2) Bezwzględna eliminacja osobników szopa pracza. 3) Zabezpieczanie drzew z gniazdami oraz montaż

		<p>7) A119 kropiatka, 8) A072 trzmiełojad, 9) A215 puchacz.</p>	<p>platform gniazdowych. Zabezpieczanie gniazd. 4) Monitoring liczebności bąka, bączka i derkacza. 5) Monitoring liczebności stanowisk lęgowych puchacza i rewirów lęgowych trzmiełojada.</p>
4	Obce gatunki inwazyjne	<p>Gatunki zwierząt: 1) 1032 skójka gruboskorupowa, 2) 5339 różanka, 3) 1149 koza, 4) A021 bąk, 5) A022 bączek, 6) A027 czapla biała, 7) A054 rożeniec – pop. wędrowna, 8) A127 żuraw – pop. rozrodcza, 9) A153 kszczyk, 10) A122 derkacz, 11) A119 kropiatka, 12) A409 cietrzew.</p>	<p>1) Bezwzględna eliminacja osobników szopa pracza. 2) Ograniczenie liczebności drapieżników. Redukcja liczebności wizona amerykańskiego i lisa. 3) Monitoring liczebności ptaków. 4) Zakaz wypuszczania do rzek i zbiorników wodnych odłowionych inwazyjnych gatunków ryb. 5) Zakaz stosowania obcych gatunków ryb jako przynęt do połowu ryb. 6) Ograniczenie rozwoju gospodarki stawowej na terenie BbPN.</p>
5	Niemotorowe sporty wodne	<p>Gatunki zwierząt: 1) A027 czapla biała, 2) A030 bocian czarny, 3) A156 rycyk, 4) A160 kulik wielki, 5) A162 krwawodziób.</p>	<p>1) Ograniczenie aktywności turystycznej w obrębie BbPN. 2) Ograniczenie penetracji ludzkiej.</p>
6	Lotnictwo, szybownictwo, paralotniarstwo, baloniarstwo	<p>Gatunki zwierząt: 1) A027 czapla biała, 2) A156 rycyk, 3) A160 kulik wielki, 4) A162 krwawodziób, 5) A127 żuraw – pop. rozrodcza, 6) A121 batalion – pop. wędrowna.</p>	<p>Zakaz przelotów w miejscach koncentracji par lęgowych wraz z ustanowieniem ograniczenia takiej aktywności w miejscach najcenniejszych żerowisk.</p>
7	Wycinka lasu	<p>Gatunki zwierząt: 1) A030 bocian czarny, 2) A075 bielik, 3) A234 dzięcioł zielonosiwy, 4) A238 dzięcioł średni, 5) A239 dzięcioł białogrzbiety, 6) A320 muchołówka mała.</p>	<p>1) Zakaz prowadzenia prac rębnych w obrębie występowania stanowisk lęgowych. 2) Coroczne wyszukiwanie nowych oraz kontrola istniejących obszarów ochrony strefowej na terenie BbPN. 3) Wykup gruntów prywatnych.</p>
8	Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	<p>Gatunki zwierząt: 1) A037 łabędź czarnodzioby – pop. wędrowna,</p>	<p>1) Utrzymywanie koszenia łąk i pastwisk. 2) Usuwanie roślinności krzewiastej oraz ekstensywne</p>

		<p>2) A041 gęś białoczelna – pop. wędrowna, 3) A050 świstun, 4) A127 żuraw – pop. migrująca.</p>	<p>koszenie w celu utrzymania właściwego charakteru siedliska łąk i pastwisk. 3) Promocja i wykorzystanie pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych.</p>
9	Gospodarka leśna	<p>Gatunki zwierząt: 1) A127 żuraw – pop. migrująca, 2) A224 lelek.</p>	<p>1) Ograniczenie prac leśnych w drzewostanach bagiennych, głównie prywatnych. 2) Lokalne utrzymanie powierzchni otwartych będących miejscem gniazdowania lelków; niezalesianie halizn, polan, płątów wrzosowisk. 3) Wykupy, zamiany i inne formy nabywania prawa do nieruchomości, w tym ich dzierżawienie, w celu umożliwienia kompleksowej ochrony siedlisk.</p>
10	Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	<p>Siedliska przyrodnicze: 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (<i>Potamion</i>, <i>Nympheion</i>, <i>Lemnetea</i>).</p> <p>Gatunki zwierząt: 1) 1352 wilk szary, 2) 1361 ryś, 3) A127 żuraw – pop. migrująca.</p>	<p>1) Okresowe ograniczenie natężenia ruchu turystycznego. 2) Kanalizowanie ruchu turystycznego poprzez poprawę i uatrakcyjnienie infrastruktury turystycznej. 3) Ustawianie szlabanów i znaków z zakazami oraz tablic informacyjnych. 4) Oznakowanie obszarów BbPN udostępnionych do amatorskiego zbierania grzybów (tablice informacyjne przy parkingach leśnych) i upublicznianie informacji o takich obszarach. 5) Edukacja społeczeństwa w zakresie zakazów obowiązujących na obszarze BbPN oraz ich znaczenia dla przyrody. 6) Egzekwowanie zakazu wstępu do stref wyłączonych z udostępnienia.</p>
11	Pojazdy zmotoryzowane	<p>Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.</p> <p>Gatunki zwierząt: A127 żuraw – pop. migrująca.</p>	<p>1) Okresowe ograniczenie natężenia ruchu turystycznego. 2) Ustawienie szlabanów i znaków z zakazami oraz tablic informacyjnych. 3) Edukacja społeczeństwa w zakresie zakazów obowiązujących na obszarze</p>

			BbPN oraz ich znaczenia dla przyrody. 4) Egzekwowanie zakazu wstępu do stref wyłączonych z udostępnienia.
12	Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	Gatunki zwierząt: 1) A154 dubelt, 2) A224 lelek.	1) Okresowe ograniczenie natężenia ruchu turystycznego. 2) Poprawa infrastruktury turystycznej. 3) Ograniczenie penetracji w sąsiedztwie siedlisk lelka. 4) Prowadzenie prac rębnych poza sezonem lęgowym lelka.
13	Pożary i gaszenie pożarów	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne. Gatunki zwierząt: 1) A122 derkacz, 2) A119 kropiatka, 3) A222 uszatka błotna.	1) Zwiększenie retencji wody na obszarach o wysokim potencjale siedliskowym poprzez ograniczenie odpływu wody ze środowiska (zakaz prac melioracyjnych, renaturyzacja siedlisk). 2) Utrzymanie we właściwym stanie dróg i dojazdów pożarowych oraz ich oznakowania. 3) Stała kontrola terenu w okresie zagrożenia pożarowego. 4) Tworzenie, rozbudowa i modernizacja wizyjnego systemu ochrony przeciwpożarowej. 5) Uświadamianie społeczeństwa o negatywnych dla przyrody skutkach pożarów. 6) Ustawienie, naprawa i wymiana tablic informujących o zagrożeniach pożarowych oraz o ograniczeniach we wstępie na obszary leśne, wynikających ze stanu zagrożenia pożarowego. 7) Zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego.
14	Wypalanie	Gatunki zwierząt: 1) A122 derkacz, 2) A119 kropiatka.	Zwiększenie retencji wody na obszarach o wysokim potencjale siedliskowym poprzez ograniczenie odpływu wody ze środowiska (zakaz prac melioracyjnych, renaturyzacja siedlisk).
15	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i	Gatunki zwierząt: A120 zielonka.	Ograniczenie penetracji ludzkiej w okresie lęgowym.

	rekreacji uprawiane w plenerze		
16	Intensyfikacja rolnictwa	Gatunki zwierząt: A089 orlik krzykliwy.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zakaz prowadzenia nowych prac odwodnieniowych. 2) Prace renaturyzacyjne odwracające skutki dawnych prac odwodnieniowych.
17	Drogi, autostrady	Gatunki zwierząt: A084 błotniak łąkowy.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostosowanie prędkości, maksymalnie 50 km/h na odcinku drogi między miejscowościami Laskowiec-Goniądz. 2) Postulowanie zastosowania odcinkowego pomiaru prędkości.
18	Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	Gatunki zwierząt: A215 puchacz.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utrzymanie reżimu hydrologicznego w dolinie. 2) Utrzymanie retencji wodnej torfowisk oraz terenów bagiennych. 3) Ustalenie diety puchacza w warunkach torfowisk biebrzańskich. 4) Nadzór przyrodniczy przy wykonywaniu prac w lesie.
19	Zaniechanie / brak koszenia	Gatunki zwierząt: <ol style="list-style-type: none"> 1) A215 puchacz, 2) A409 cietrzew. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kontynuacja koszenia torfowisk, łąk i pastwisk. 2) Propagowanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego, głównie dotyczącego koszenia obszarów turzycowisk. 3) Wprowadzanie pakietów w ramach rolno-środowiskowo-klimatycznych. 4) Tworzenie stref ekotonowych. 5) Koszenie oraz odkrzaczanie.
20	Usuwanie martwych i umierających drzew	Gatunki zwierząt: <ol style="list-style-type: none"> 1) 1308 mopek zachodni, 2) A234 dzięcioł zielonosiwy, 3) A238 dzięcioł średni, 4) A239 dzięcioł biało-grzbiety, 5) A320 muchołówka mała. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wykup gruntów prywatnych. 2) Pozostawianie drzew usychających i martwych, zarówno gatunków liściastych, jak i iglastych (w tym również świerka). 3) Zawieszanie skrzynek dla mopków.
21	Intensywne koszenie lub intensyfikacja	Gatunki zwierząt: A409 cietrzew.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Propagowanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego, głównie dotyczącego koszenia obszarów turzycowisk. 2) Wprowadzanie pakietów w ramach rolno-środowiskowo-klimatycznych. 3) Tworzenie mozaiki siedlisk. 4) Zmniejszenie powierzchni wykaszanych w jednym roku.

22	Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Gatunki zwierząt: A409 cietrzew.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Całkowita redukcja populacji bażanta z obszaru Parku. Utrzymanie odstrzału bażanta. 2) Zakaz wpuszczania ptaków z hodowli wolierowych. 3) Wprowadzanie pakietów w ramach rolno-środowiskowo-klimatycznych.
23	Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	<p>Gatunki zwierząt: A054 rożeniec – pop. wędrowna.</p> <p>Gatunki roślin: 6216 haczykowiec błyszczący.</p>	Przywrócenie wypasu.
24	Przerzedzenie warstwy drzew	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wykup gruntów. 2) Edukacja społeczeństwa w zakresie znaczenia i potrzeby zachowania zakrzaczeń i zadrzewień.
25	Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zwalczanie incydentów związanych naruszaniem zakazów. 2) Kontrola obszaru BbPN, w tym monitoring wizyjny z wykorzystaniem fotorpułapek i dronów. 3) Edukacja społeczeństwa w zakresie zakazów obowiązujących na obszarze BbPN oraz ich znaczenia dla przyrody.
26	Inne rodzaje praktyk leśnych	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Edukacja społeczeństwa w zakresie zakazów obowiązujących na obszarze BbPN oraz ich znaczenia dla przyrody. 2) Kontrola obszaru BbPN, w tym monitoring wizyjny z wykorzystaniem fotorpułapek i dronów. 3) Zwalczanie przestępstw i wykroczeń związanych z nielegalnym pozyskaniem drewna.
27	Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 5339 różanka, 2) 1149 koza, 3) 1145 piskorz. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapobieganie splywaniu skoszonej roślinności ciekami wodnymi oraz interwencje w przypadku występowania takich zjawisk (usuwanie zatorów). 2) Informowanie zarządców cieków, na których koszona roślinność jest źródłem zatorów. Współpraca z zarządcami w celu

			<p>zapobiegania sytuacjom zatorów rzecznych.</p> <p>3) Edukacja społeczeństwa oraz instytucji prowadzących prace utrzymaniowe na ciekach, w zakresie skutków niewłaściwego wykaszania roślinności w ciekach wodnych.</p>
28	Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem	<p>Gatunki zwierząt:</p> <p>1) 5339 różanka,</p> <p>2) 1145 piskorz.</p>	<p>1) Lokalizowanie źródeł zanieczyszczeń wód, podejmowanie odpowiednich działań, a w razie potrzeby powiadamianie odpowiednich służb.</p> <p>2) Działania na rzecz zwiększenia liczby punktów monitoringu stanu ekologicznego wód rzeki Biebrzy i jej dopływów w granicach BbPN.</p> <p>3) Utrzymywanie stref buforowych wzdłuż brzegów rzek w postaci pasów roślinności stanowiącej barierę przed zanieczyszczeniami obszarowymi i erozją.</p> <p>4) Działania na rzecz odcinkowego pozostawiania roślinności szuwarowej w ujściowych odcinkach rowów, jako ważnej bariery biogeochemicznej (biofiltru) okresowo zatrzymującej i pochłaniającej zanieczyszczenia.</p> <p>5) Promowanie trwałych użytków zielonych jako kierunku rozwoju w gospodarstwach rolnych z zachowaniem ekstensywnego użytkowania na nich.</p> <p>6) Propagowanie wśród miejscowych rolników dobrych praktyk rolniczych, idei rolnictwa ekologicznego lub stosowania rozwiązań proekologicznych w rolnictwie oraz ograniczania stosowania nawozów i środków ochrony roślin.</p> <p>7) Edukacja społeczeństwa w zakresie negatywnych skutków zanieczyszczenia</p>

			wód, w tym eutrofizacji, oraz zapobiegania tym zjawiskom. 8) Zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie zanieczyszczenia wód powierzchniowych.
29	Eutrofizacja	Siedliska przyrodnicze: 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (<i>Potamion</i> , <i>Nympheion</i> , <i>Lemnetea</i>). Gatunki zwierząt: 1149 koza.	1) Promowanie ekstensywnej gospodarki rolnej oraz przebudowy struktury użytków rolnych w kierunku zwiększenia udziału trwałych użytków zielonych w miejsce gruntów ornych. 2) Utrzymywanie uwilgotnienia gleb zapobiegającego nadmiernej mineralizacji materii organicznej. 3) Edukacja ekologiczna prowadzona wśród społeczności lokalnych oraz właścicieli wód i gruntów dotycząca konsekwencji nieracjonalnego wykorzystania siedlisk wodnych.
30	Nagromadzenie materii organicznej	Gatunki zwierząt: 1149 koza.	1) Prowadzenie wykaszania roślinności szuwarowej. 2) Usuwanie ściętej biomasy poza siedlisko. 3) Cykliczne monitorowanie stanu zarastania cieków przez roślinność – badania standardowymi metodami oraz z zastosowaniem technik teledetekcyjnych.
31	Zmniejszenie populacji lub wyginięcie gatunku	Gatunki zwierząt: 2484 minóg ukraiński.	Brak możliwości realnego rozwiązania problemu.
32	Kolekcjonowanie (owadów, gadów, płazów...)	Gatunki zwierząt: 1071 strzępotek edypus.	1) Kontrola obecności osób trzecich w okresie pojawu gatunku. 2) Utajnienie lokalizacji stanowisk. 3) Edukacja społeczeństwie w zakresie szkodliwości kolekcjonerstwa owadów, gadów, płazów, roślin na poszczególne gatunki.
33	Zmiana warunków mikroklimatycznych	Gatunki roślin: 1) 1477 sasanka otwarta, 2) 1437 leniec bezpodkwiatowy.	Regulowanie składu i pokrycia warstwy krzewów w otoczeniu grądzików.
34	Drogi kolejowe	Gatunki zwierząt: 1) 1952 wilk szary, 2) 1361 ryś.	Zakaz budowy linii kolejowych dużych prędkości przecinających tereny bagienne BbPN.

35	Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk	Gatunki zwierząt: 1) 1952 wilk szary 2) 1361 ryś.	Zachowanie korytarzy migracyjnych.
36	Penetracja kompleksów leśnych przez psy towarzyszące	Gatunki zwierząt: 1952 wilk szary.	Ograniczenie możliwości wprowadzania do lasów psów towarzyszących.
37	Wandalizm	Gatunki zwierząt: 1) 1308 mopek zachodni, 2) 1318 nocek łydkowłosy.	1) Współpraca z zarządcami w zakresie kontroli ruchu turystycznego w fortach i bunkrach wolnostojących 2) Edukacja i współpraca z właścicielami posesji.
38	Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka	Gatunki zwierząt: 1308 mopek zachodni.	1) Edukacja i współpraca z właścicielami posesji. 2) Współpraca z organami ochrony środowiska w zakresie wyznaczania kontroli chiropterologicznej podczas przebudowy i rozbiórki obiektów.

3. Istniejące zagrożenia zewnętrzne

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Parku, w tym przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 i Ostoja Biebrzańska PLB200006 w części pokrywającej się z granicami Parku	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia oraz jego skutków
1	Odwodnienie siedlisk bagiennych spowodowane pracami hydrotechnicznymi i melioracjami związanymi z utrzymaniem cieków prowadzące do degradacji torfowisk i eutrofizacji wód powierzchniowych.		1) Odtwarzanie naturalnej sieci hydrograficznej oraz przywracanie warunków bagiennych na torfowiskach. 2) Ustalenie z zarządcami wód warunków korzystania z wód zlewni Biebrzy (np. w zakresie rozdziału wód z Jeziora Rajgrodzkiego, na jazie Dębowo (Kanał Augustowski), na zbiorniku Bobra Wielka) w celu optymalizacji stanu uwodnienia siedlisk. 3) Monitorowanie stanów wód powierzchniowych i gruntowych (podziemnych I poziomu wodonośnego). 4) Edukacja społeczeństwa w zakresie potrzeby poprawy uwilgotnienia torfowisk zdegradowanych oraz roli wody w ekosystemach bagiennych, konieczności jej

			<p>zatrzymywania i metod gospodarowania na użytkach zielonych o wysokim poziomie wód w zgodzie z wymaganiami przyrodniczymi.</p> <p>5) Uzgadnianie decyzji i opiniowanie planów dotyczących budowy nowych i konserwacji istniejących urządzeń melioracyjnych.</p>
2	<p>Gospodarka wodna w dolinie Biebrzy niezapewniająca optymalnego stanu uwodnienia siedlisk oraz podtopienia użytków rolnych i konflikty z użytkownikami, w szczególności niewłaściwy w czasie i ilości rozrząd wód z Jeziora Rajgrodzkiego, rozrząd wody na jazie w Dębowie (Kanał Augustowski) oraz zbiornika Bobra Wielka.</p>	<p>Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.</p>	<p>1) Współpraca z PGW Wody Polskie – aktywne działanie BbPN w zakresie reagowania na bieżące działania wodnogospodarcze.</p> <p>2) Rewizja instrukcji gospodarowania wodą na jazie w Dębowie, rozrządu wód z Jeziora Rajgrodzkiego oraz zbiornika Bobra Wielka z uwzględnieniem potrzeb BbPN.</p>
3	<p>Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych na skutek intensyfikacji rolnictwa w otoczeniu Parku.</p>	<p>Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.</p>	<p>1) Ograniczenie stosowania nawozów naturalnych (gnojówka, gnojowica, obornik) i sztucznych na obszarach użytkowanych rolniczo w Kotlinie Biebrzańskiej poza granicami BbPN.</p> <p>2) Promowanie paludikultury, czyli zrównoważonego użytkowania torfowisk w otulinie BbPN. Zachęcanie rolników z doliny Biebrzy do uczestnictwa w Działaniu rolno-środowiskowo-klimatycznym PROW.</p> <p>3) Działania na rzecz utrzymywania stref buforowych wzdłuż brzegów rzek w postaci pasów roślinności stanowiącej barierę biogeochemiczną.</p> <p>4) Działania na rzecz pozostawiania roślinności szuwarowej w ujściowych odcinkach rowów jako bariery biogeochemicznej (biofiltru)</p>

			<p>zatrzymującej i pochłaniającej zanieczyszczenia.</p> <p>5) Promowanie zachowania stref buforowych o charakterze bagiennym lub ekstensywnie użytkowanych łąk pomiędzy obszarem chronionym BbPN a obszarami użytkowymi rolniczo, w celu zatrzymywania lub ograniczania transferu substancji pochodzenia rolniczego.</p> <p>6) Edukacja ekologiczna poza granicami BbPN.</p> <p>7) Projekt zwiększania świadomości o obiegu wody w zlewni Biebrzy adresowanych do wszystkich samorządów zlewni Biebrzy (działanie promocyjne).</p>
4	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych na skutek oddziaływania istniejącej infrastruktury technicznej i zabudowy.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	<p>1) Podejmowanie działań inicjujących kontrole instalacji odprowadzających i magazynujących ścieki na obszarach miejscowości.</p> <p>2) Raportowanie podejrzeń występowania zanieczyszczeń do upoważnionych do tego organów.</p> <p>3) Działania na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa, postanowień ograniczających zabudowę obszarów BbPN, w szczególności położonych poza granicami zwartej zabudowy.</p>
5	Presja użytkowników obszarów mokradłowych na konserwację rzek i rowów.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	<p>1) Edukacja społeczeństwa i dialog z PGW Wody Polskie.</p> <p>2) Wrażanie pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych na terenach rolniczych w otoczeniu Parku.</p>
6	Erozja wietrzna wczesną wiosną na polach uprawnych niepokrytych roślinnością, a także w	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny.	Na wysoczyznach poza BbPN należy promować wprowadzanie i ochronę pasów zadrzewień oraz

	okresie zimowym na skutek braku pokrywy śnieżnej, skutkująca wnoszeniem do doliny Biebrzy cząstek gleby zasobnych w składniki pokarmowe i ich depozycją na powierzchni torfowiska i zwiększanie trofizmu siedlisk.		zakrzaczeń, w szczególności na większych obszarach bezleśnych.
7	Susze i zmniejszenie opadów	<p>Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne oraz ekosystemy nieleśne zależne od wód.</p> <p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1042 zalotka większa, 2) 1166 traszka grzebieniasta, 3) 1188 kumak nizinny, 4) wszystkie gatunki ptaków. <p>Gatunki roślin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 6216 haczykowiec błyszczący, 2) 1903 lipiennik Loesela, 3) 1477 sasanka otwarta, 4) 1437 leniec bezpodkwiatowy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zwiększenie naturalnej retencji wody w dolinie Biebrzy i całym dorzeczu. 2) Zarządzanie przepływem wód uwzględniające potrzeby przyrodnicze. 3) Zwiększenie odporności ekosystemów na zmiany klimatu, poprzez zwiększenie możliwości retencyjnych siedlisk hydrogeniczných oraz wspieranie czynnych procesów torfotwórczych poprzez zapobieganie ich odwadnianiu (realizacja działań renaturyzacyjnych); 4) Edukacja społeczeństwa w zakresie wiedzy na temat suszy, promowania oszczędnego gospodarowania wodą oraz technik i rozwiązań służących zwiększeniu lub odtworzeniu naturalnej retencji.
8	Brak regularnych wylewów rzecznych	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1166 traszka grzebieniasta, 2) 1188 kumak nizinny, 3) wszystkie gatunki ptaków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zwiększenie naturalnej retencji wody w dolinie Biebrzy i całym dorzeczu. 2) Zarządzanie przepływem wód uwzględniające potrzeby przyrodnicze.
9	Zbiorniki wodne	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1166 traszka grzebieniasta, 2) 1188 kumak nizinny, 3) wszystkie gatunki ptaków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zwiększenie naturalnej retencji wody w dolinie Biebrzy i całym dorzeczu. 2) Zarządzanie przepływem wód uwzględniające potrzeby przyrodnicze.
10	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	<p>Gatunki zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1037 trzepla zielona, 2) A021 bąk, 3) A022 bączek, 4) A030 bocian czarny. 	Promocja dobrych praktyk w rolnictwie.
11	Zagrożenia i naciski spoza terytorium UE	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	Przestrzeganie regulacji prawnych.

12	Polowanie	Gatunki zwierząt: 1) 1352 wilk szary, 2) 1361 ryś, 3) wszystkie gatunki ptaków.	Przestrzeganie regulacji prawnych.
13	Kłusownictwo	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	Przestrzeganie regulacji prawnych.
14	Produkcja energii słonecznej	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	Ograniczenie zabudowy terenów otwartych wokół parku.
15	Produkcja energii wiatrowej	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	1) Ograniczenie zabudowy terenów otwartych wokół parku. 2) Zaplanowanie strefy buforowej wokół granic parku zakazującej budowy farm wiatrowych.
16	Zaniechanie / brak koszenia	Gatunki zwierząt: 1) A031 bocian biały, 2) A089 orlik krzykliwy, 3) A081 błotniak stawowy, 4) A084 błotniak łąkowy, 5) A156 rycyk, 6) A160 kulik wielki, 7) A162 krwawodziób, 8) A122 derkacz.	1) Propagowanie oraz ponowne wprowadzanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego, głównie dotyczącego koszenia obszarów łąkowych oraz bagiennych. 2) Wprowadzanie pakietów rolno-środowiskowych. 3) Negatywne opiniowanie zmiany użytkowania gruntów przez Dyrektora BbPN.
17	Zmiana sposobu uprawy	Gatunki zwierząt: 1) A031 bocian biały, 2) A089 orlik krzykliwy, 3) A081 błotniak stawowy, 4) A084 błotniak łąkowy, 5) A156 rycyk, 6) A160 kulik wielki, 7) A162 krwawodziób, 8) A122 derkacz.	1) Propagowanie oraz ponowne wprowadzanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego, głównie dotyczącego koszenia obszarów łąkowych oraz bagiennych. 2) Wprowadzanie pakietów rolno-środowiskowych. 3) Negatywne opiniowanie zmiany użytkowania gruntów przez Dyrektora BbPN.
18	Intensyfikacja rolnictwa	Gatunki zwierząt: 1) A031 bocian biały, 2) A089 orlik krzykliwy, 3) A081 błotniak stawowy, 4) A084 błotniak łąkowy, 5) A156 rycyk, 6) A160 kulik wielki, 7) A162 krwawodziób, 8) A122 derkacz.	1) Propagowanie oraz ponowne wprowadzanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego, głównie dotyczącego koszenia obszarów łąkowych oraz bagiennych. 2) Wprowadzanie pakietów rolno-środowiskowych. 3) Negatywne opiniowanie zmiany użytkowania gruntów przez Dyrektora BbPN.
19	Usuwanie trawy pod grunty orne	Gatunki zwierząt: 1) A031 bocian biały, 2) A089 orlik krzykliwy, 3) A081 błotniak stawowy, 4) A084 błotniak łąkowy,	1) Propagowanie oraz ponowne wprowadzanie ekstensywnych zasad użytkowania rolniczego, głównie dotyczącego koszenia

		5) A156 rycyk, 6) A160 kulik wielki, 7) A162 krwawodziób, 8) A122 derkacz.	obszarów łąkowych oraz bagiennych. 2) Wprowadzanie pakietów rolno-środowiskowych. 3) Negatywne opiniowanie zmiany użytkowania gruntów przez Dyrektora BbPN.
20	Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	1) Zabezpieczenie linii elektrycznych. 2) Przeniesienie gniazd o niekorzystnej lokalizacji na platformy gniazdowe.
21	Zabudowa rozproszona	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	Ograniczenie zabudowy jednorodzinnej w ramach zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego.
22	Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	1) Brak potencjalnych metod dla ograniczenia wirusa w środowisku naturalnym. 2) Likwidowanie ognisk epidemii. 3) Bioasekuracja w gospodarstwach hodujących drób.
23	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	1) Ograniczanie odpływu wód z systemów melioracyjnych na gruntach Skarbu Państwa, przez wykonanie i utrzymanie w należytym stanie technicznym istniejących urządzeń hydrotechnicznych oraz pozostawienie starych rowów do ich naturalnego zarośnięcia i wypłylenia. 2) Zaniechanie prac konserwacyjnych i utrzymaniowych na ciekach i rowach na stanowiskach siedliska i w ich sąsiedztwie oraz kopania nowych rowów odwadniających siedlisko. 3) Odtwarzanie naturalnej sieci hydrograficznej oraz przywracanie warunków bagiennych na torfowiskach. 4) Ochrona naturalnych procesów zachodzących w ciekach – sedymentacji i erozji rzecznej. 5) Edukacja społeczeństwa w zakresie roli wody w ekosystemach bagiennych oraz metod gospodarowania wodą zgodnie z wymaganiami przyrodniczymi na użytkach

			<p>zielonych o wysokim uwodnieniu.</p> <p>6) Zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie nielegalnego odwadniania siedlisk w granicach BbPN.</p>
24	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	<p>1) Edukacja społeczeństwa w zakresie źródeł i skutków zanieczyszczenia powietrza oraz możliwości przeciwdziałania tym zjawiskom.</p> <p>2) Promowanie przyjaznych środowisku źródeł energii oraz efektywności energetycznej (m.in. termomodernizacji budynków, stosowania paliw dobrej jakości czy korzystania z odnawialnych źródeł energii).</p>
25	Nawożenie / nawozy sztuczne	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne.	Propagowanie wśród miejscowych rolników dobrych praktyk rolniczych, idei rolnictwa ekologicznego oraz ograniczania stosowania nawozów i środków ochrony roślin.
26	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Gatunki zwierząt: 1) 1014 poczwarówka zwężona, 2) 1013 poczwarówka Geyera, 3) 1016 poczwarówka jajowata.	Usuwanie roślin drzewiastych co kilka lat.
27	Odpady	Gatunki zwierząt: 1042 zalotka większa.	<p>1) Edukacja społeczeństwa w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami i jej wpływu na środowisko.</p> <p>2) Stosowanie monitoringu optycznego oraz adekwatnych kar.</p>
28	Zamulenie rzeki	Gatunki zwierząt: 1042 zalotka większa.	<p>1) Modernizacja instalacji oczyszczających.</p> <p>2) Kontrole gospodarki ściekami.</p> <p>3) Dostosowanie prawa.</p> <p>4) Edukacja.</p>
29	Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Gatunki roślin: 1) 6216 haczykowiec błyszczący, 2) 1903 lipiennik Loesela, 3) 1528 skalnica torfowiskowa.	Hamowanie odpływu wód przez tamowanie, likwidację oraz niekonserwowanie rowów lub inne wskazania operatu ochrony zasobów wodnych.
30	Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka	Gatunki zwierząt: 1) 1308 mopek zachodni, 2) 1318 nocek łydkowłosy.	Ochrona starych budynków drewnianych położonych poza obszarem Parku poprzez edukację i promowanie drewnianej architektury.

31	Drogi, autostrady	Gatunki zwierząt: 1) 1308 mopek zachodni, 2) 1318 nocek łydkowłosy.	1) Uzyskanie wpływu na ściślejsze egzekwowanie ograniczenia dozwolonej prędkości w miejscach zidentyfikowanego natężenia zagrożenia. 2) Zaproponowanie na określonych odcinkach wprowadzenia zakazu przekraczania prędkości 30 km/h. 3) Uzyskanie od zarządu dróg wprowadzenia skutecznych technicznych środków ograniczających prędkość pojazdów na drodze między Laskowcem a drogą DK65.
31	Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt	Gatunki zwierząt: 1) 1166 traszka grzebieniasta, 2) 1188 kumak nizinny.	Brak możliwości realnego rozwiązania problemu.
32	Rozwój zróżnicowanej architektonicznie zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki	Zasoby krajobrazowe	Ujednolicenie architektoniczne zasad zabudowy w zakresie materiałów, kolorów elewacji, pokryć dachowych, wysokości zabudowy oraz charakteru ogrodzeń, nawiązujące do charakteru regionalnego.
33	Zabudowa przedpól widokowych	Zasoby krajobrazowe	1) Zakaz zabudowy przedpól widokowych, pierwszego i kolejnych planów w zakresie zasięgu panoram na obszarze otuliny (JOR 25 - Wschodnia część obszaru rolniczego gminy Jedwabne; JOR 24 - Wschodnia część obszaru rolniczego gminy Wizna) oraz ich otoczenia w buforze o szerokości 50 m. 2) Zakaz zabudowy na obszarach zasięgu panoram w granicach Parku.
34	Zacieranie cech zabytku, degradacja, destrukcja i dewastacja zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego; Stopniowy zanik legend, nazw własnych mieszkańców wsi, nazw gwarowych, tradycji, wiedzy i praktyki dotyczącej przyrody i wszechświata, umiejętności związanych	Dziedzictwo kulturowe	1) Zachowanie i ochronę wszystkich zidentyfikowanych elementów materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. 2) Dalsza identyfikacja wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego oraz ich zachowanie i ochronę. 3) Włączenie otoczenia społecznego w proces identyfikacji zasobów dziedzictwa kulturowego na obszarze Parku i w otulinie BbPN

	<p>z tradycyjnym gospodarstwem, wytwórczością, rzemiosłem oraz przygotowywaniem pożywienia oraz topo- i hydronimii.</p>		<p>oraz wspieranie inicjatyw oddolnych w tym zakresie.</p> <p>4) Inicjowanie i wspieranie procesów prowadzących do wzrostu świadomości społecznej na temat roli zasobu dziedzictwa kulturowego: jako źródła pamięci i tożsamości opartej na różnorodności tego dziedzictwa, w polepszeniu warunków gospodarczych, umacnianiu społeczeństwa obywatelskiego i wspieraniu zrównoważonego rozwoju.</p> <p>5) Inicjowanie i wspieranie procesów zmierzających do uznania przez jednostki i społeczności ich odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe.</p> <p>6) Zapewnienie szerokiego dostępu do dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarach będących własnością lub zarządzanych przez BPN oraz inicjowanie i wspieranie procesów udostępniania tego dziedzictwa przez innych właścicieli i zarządców oraz użytkowników.</p> <p>7) Inicjowanie i wspieranie procesów przywracających zanikające elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego.</p> <p>8) Umożliwianie i wspieranie kreatywnego wykorzystywania dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarach będących własnością lub zarządzanych przez BbPN oraz inicjowanie i wspieranie procesów, które doprowadzą do udostępnienia tego dziedzictwa przez jego właścicieli, zarządców i użytkowników do takiego wykorzystania.</p>
--	---	--	--

4. Potencjalne zagrożenia zewnętrzne

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Parku, w tym przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 i Ostoja	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia oraz jego skutków

		Biebrzańska PLB200006 w części pokrywającej się z granicami Parku	
1	Drogi, autostrady	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	Zakaz budowy autostrad przecinających tereny bagienne BbPN.
2	Drogi kolejowe	Gatunki zwierząt: wszystkie gatunki ptaków.	Zakaz budowy linii kolejowych dużych prędkości przecinających tereny bagienne BbPN.
3	Susze i zmniejszenie opadów	Siedliska przyrodnicze: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (<i>Potamion</i> , <i>Nympheion</i> , <i>Lemnetea</i>). Gatunki zwierząt: 1) A090 orlik grubodzioby, 2) A089 orlik krzykliwy, 3) A022 bączek, 4) A031 bocian biały, 5) A030 bocian czarny, 6) A084 błotniak łąkowy.	1) Współpraca pomiędzy BbPN i zarządcą zbiornika Bobra Wielka, w zakresie planowanych działań związanych z gospodarowaniem wodą powierzchniową oraz prac utrzymaniowych i konserwacyjnych w obrębie istniejącej i nowej infrastruktury melioracji wodnych. 2) Uzgadnianie decyzji i opiniowanie planów dotyczących budowy nowych i konserwacji istniejących urządzeń melioracyjnych z określaniem warunków ważnych dla ochrony organizmów wodnych i ich siedlisk. 3) Zatrzymywanie wody w środowisku poprzez piętrzenie i prowadzenie racjonalnej gospodarki tym zasobem.
4	Intensyfikacja rolnictwa	Gatunki zwierząt: 1) A031 bocian biały, 2) A030 bocian czarny.	Brak możliwości realnego rozwiązania problemu.
5	Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Gatunki zwierząt: 1) A054 rożeniec – pop. wędrowna, 2) A037 łabędź czarnodzioby, 3) A050 świstun, 4) A119 kropiatka, 5) A090 orlik grubodzioby.	Brak możliwości realnego rozwiązania problemu.
6	Chwywanie, trucie, kłusownictwo	Gatunki zwierząt: 1) A075 bielik, 2) A090 orlik grubodzioby.	Edukacja społeczeństwa w zakresie zachowania zagrożonych gatunków ptaków.
7	Obce gatunki inwazyjne	Siedliska przyrodnicze: wszystkie ekosystemy leśne. Gatunki zwierząt: 1032 skójka gruboskorupowa.	1) Monitorowanie przenikania gatunków obcych inwazyjnych roślin i zwierząt z otuliny BbPN. 2) W przypadku przeniknięcia, ograniczanie liczebności populacji gatunków obcych

			<p>inwazyjnych roślin lub ich eliminowanie przez wykaszanie, ścinanie i wrywanie.</p> <p>3) Przestrzeganie regulaminu amatorskiego połowu ryb na terenie Parku.</p> <p>4) Edukacja społeczeństwa w zakresie zagrożeń powodowanych przez inwazyjne gatunki obce roślin oraz metod przeciwdziałania tym zagrożeniom.</p>
8	Zmiana temperatury	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	Brak możliwości realnego rozwiązania problemu.
9	Zanieczyszczenie środowiska powodowane przez nowe inwestycje drogowe i kolejowe oraz nowe obiekty przemysłowe i rolnicze (np. duże ферmy zwierzęce).	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	<p>1) Działania na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień ograniczających budowę obiektów przemysłowych i inwestycji drogowych lub kolejowych w otulinie BbPN, mogących negatywnie wpływać na stan środowiska BbPN</p> <p>2) Edukacja ekologiczna poza granicami BbPN.</p> <p>3) Projekt zwiększania świadomości o obiegu wody w zlewni Biebrzy adresowanych do wszystkich samorządów zlewni Biebrzy (działanie promocyjne).</p>
10	Drenujące względem Biebrzy oddziaływanie rz. Narew, która w odpowiedzi na regulację koryta oraz oddziaływanie zb. Siemianówka zmienia swój reżim przepływu, obniżając przy tym bazę erozyjną dla Biebrzy.	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i gatunki flory i fauny zależne od wód.	Konsultacje kolejnych aktualizacji planów gospodarowania wodami dorzecza Narwi w III, IV i V etapie planistycznym, odpowiednio w latach 2028, 2034 oraz 2040.
11	Zanieczyszczenie środowiska powodowane	Ekosystemy mokradłowe Parku oraz siedliska przyrodnicze i	1) Działania na rzecz wprowadzenia do studiów

	<p>przez nowe inwestycje drogowe i kolejowe oraz nowe obiekty przemysłowe i rolnicze (np. duże ферmy zwierzęce).</p>	<p>gatunki flory i fauny zależne od wód.</p>	<p>uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień ograniczających budowę obiektów przemysłowych i inwestycji drogowych lub kolejowych w otulinie BbPN, mogących negatywnie wpływać na stan środowiska BbPN</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Edukacja ekologiczna poza granicami BbPN. 3) Projekt zwiększania świadomości o obiegu wody w zlewni Biebrzy adresowanych do wszystkich samorządów zlewni Biebrzy (działanie promocyjne).
--	--	--	--